

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen asiakasmaksut 1.1.2025 alkaen

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 23.10.2024 § 73

Valmistelija asiakasmaksupäällikkö Anna-Kaisa Mäkelä p. 046 921 3376

Selostus asiasta **Yleistä**

Valtio ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksupolitiikkaa lainsäädännöllä.

Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa säädetään hyvinvointialueen järjestämien sosiaali- ja terveystalvelujen

- asiakasmaksuista,
- maksuttomista palveluista,
- maksukatosta,
- maksun alentamisesta sekä
- kaikkia maksuja koskevista yleisistä säännöksistä kuten maksun perimisestä ja maksuja koskevasta muutoksenhausta.

Lain ja asetuksen tavoitteena on, että maksut ovat kohtuullisia eivätkä ole esteenä palveluihin hakeutumiselle. Hyvinvointialue ei saa periä palveluista niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksut tarkistetaan joka toinen vuosi (ns. ”indeksitarkastus”). Maksuja tarkistettiin viimeksi vuodenvaihteessa 2023–2024. Maksujen tarkistamisessa käytetään työeläkeindeksiä sekä kansaneläkeindeksiä.

Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut sekä pelastustoimen asiakasmaksut ovat olleet voimassa 1.1.2023 alkaen. Asiakasmaksuja tarkistettiin vuodenvaihteessa 2023–2024 pääsääntöisesti edellä mainitun indeksikorotusten vuoksi.

Indeksikorotusten lisäksi asiakasmaksuihin kohdentuu myös muita muospaineita. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytty 3.10.2024 Terveystalvelujen asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla. Maksutulojen kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Näiden lisäksi asiakasmaksuja tarkastellaan esimerkiksi toteutuneiden kustannusten näkökulmasta. Vuoden 2024 aikana on tunnistettu asiakasmaksujen muutostarpeita, jotka kohdentuvat vuodelle 2025. Näitä tarpeita on tunnistettu sekä terveys- että sosiaalihuollon palveluissa.

Terveystalvelujen asiakasmaksuihin esitetään liitteen mukaisia muutoksia (esimerkiksi palliativisen poliklinikan ensikäynnin maksuttomuus,

etävastaanoton hinnan muutos vastaamaan lähivastaanottona tuotetun vastaanoton hintaa).

Sosiaalihuollon maksuihin esitettävät muutokset liittyvät esimerkiksi yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävään toimintaan, jota aiemmin ei ole ollut asiakasmaksuhinnastossa sekä vammaispalvelulainsäädännön uudistamiseen (yhdistetään esimerkiksi kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten ateriamaksut lainsäädännön vahvistuessa)

Lisäksi sosiaalihuollon ns. harkinnanvaraisiin maksuihin esitetään muutoksia. Näitä ovat esimerkiksi tukipalvelumaksut, ateriapalvelumaksut ja lyhytaikaisen asumisen maksut.

Asiakasmaksujen tarkastamisen prosessi

Vuoden 2025 esitettävien asiakasmaksujen valmistelu on toteutettu vuoden 2024 aikana kahdessa vaiheessa. Keväällä 2024 käytiin valmisteleva kierros tunnistetuista muutostarpeista yhdessä vaikuttamistoimielimien sekä lautakuntien kanssa ja tuota tietoa täsmennetään nyt syksyllä osana vuoden 2024 talousarviokäsittelyä

Asiakasmaksukokonaisuutta käsitellään toimielimissä siten, että vaikuttamistoimielinten näkemykset ovat lautakuntien käytettävissä ennen kuin kokonaisuus siirtyy aluehallituksen käsiteltäväksi:

Asiaa käsitellään

Nuorisovaltuusto 11.10.2024

vammaisneuvosto 17.10.2024

palveluntuottajien vaikuttamistoimielin 21.10.2024

vanhusneuvosto 22.10.2024

Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin 22.10.2024

Näiden kokousten jälkeen 23.10.2024 lasten, nuorten ja perheiden lautakunta sekä työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta käsittelevät osaltaan asiakasmaksujen kokonaisuutta kokouksissaan

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Järjestämispäällikkö Virtanen Jarna

Päätösehdotus

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

- 1) merkitsee asiakasmaksuihin esitettävät muutokset tiedoksi
- 2) esittää niitä aluehallitukselle hyväksyttäväksi.

Asian kokouskäsittely:

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta nosti esille keskustelussa, että peruuttamatta jääneiden aikojen sakkojärjestelmässä on tärkeä säilyttää harkintavara mahdollisten toimenpiteiden suhteen kohtuuttomien, perintään johtavien tilanteiden välttämiseksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 17.12.2024 § 330
2323/02.01.00/2024

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985
asiakasmaksupäällikkö Anna-Kaisa Mäkelä p. 046 921 3376

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevaan lainsäädäntöön ehdotetut muutokset ovat hyväksytyt. Valtioneuvosto on antanut asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen ja asiakasmaksujen enimmäismäärien muuttamisesta 3.10.2024. Terveydenhuollon asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Asiakasmaksujen enimmäismääriä korotetaan perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla. Maksutulojen kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö.

Sosiaalihuollon alaisten palveluiden asiakasmaksuihin on esitetty korotuksia harkinnanvaraisiin tukipalveluihin, lyhytaikaiseen asumiseen sekä ylläpitomaksuihin. Tukipalveluiden kokonaisuutta on tarkasteltu kokonaisuudessaan vastaamaan paremmin palveluiden toimintamallimuutoksia sekä palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Uuden vammaispalvelulain astuessa voimaan 1.1.2025 on asiakasmaksuhinnastoon määritelty uuden lain mukaiset asiakasmaksujen perimisen periaatteet sekä siirtymäsäännökset. Vammaispalvelulain soveltamisalaa koskeva muutosesitys on eduskunnassa käsitellyssä loppuvuodesta 2024.

Pelastustoimen osalta asiakasmaksuhinnastoon on tarkennettu pelastustoimen viranomaismaksuja. Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta on pelastusviranomaiselle kemikaaliturvallisuuslailla (2005/390) säädetty tehtävä. Valtionkonttorilta saadun linjauksen mukaisesti kemikaali- sekä räjähteiden valvonta eivät ole asiakasmaksutuloa vaan muiden palveluiden myyntituloja. Räjähteisiin ja kemikaalivalvontaan liittyvät asiakasmaksuhinnat on poistettu asiakasmaksuhinnastosta.

Hallintosäännön 86 § mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista talousarvion yhteydessä. Aluehallitus päättää hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista sekä niiden määräämisestä, alentamisesta ja perimättä jättämisestä. Aluehallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaa alaisilleen toimielimille ja viranhaltijoille.

Asiaa on käsitelty hyvinvointialueen toimielimissä seuraavasti:
nuorisovaltuusto 11.10.2024 § 56
vammaisneuvosto 17.10.2024 § 49
palveluntuottajien vaikuttamistoimiin 21.10.2024 § 36
vanhusneuvosto 22.10.2024 § 53
järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimiin 22.10.2024 § 35
työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024 § 72

Käsittelyt ja koonti saaduista evästyksistä liitteinä.

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää hyvinvointialueen asiakasmaksuista liitteenä olevan hinnaston mukaisesti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.